Európai Parlament
2024-2029

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P10_TA(2025)0157

A Bizottság Észak-Macedóniáról szóló 2023. és 2024. évi jelentései

Az Európai Parlament 2025. július 9-i állásfoglalása a Bizottság Észak-Macedóniáról szóló, 2023. és 2024. évi jelentéseiről (2025/2021(INI))

Az Európai Parlament,

– tekintettel az egyrészről az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészről az Észak-macedón Köztársaság közötti stabilizációs és társulási megállapodásra[1],

– tekintettel Észak-Macedónia európai uniós tagságra irányuló, 2004. március 22-én benyújtott kérelmére,

– tekintettel az Európai Tanács 2005. december 16-i határozatára, amelyben megadja Észak-Macedóniának az uniós tagjelölt ország státuszt,

– tekintettel az Európai Tanács 2003. június 19–20-i ülésének következtetéseire, többek között annak a „Szaloniki cselekvési program a Nyugat-Balkánért: az európai integráció útján” című mellékletére,

– tekintettel az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA III) létrehozásáról szóló, 2021. szeptember 15-i (EU) 2021/1529 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[2],

– tekintettel a Nyugat-balkáni Reform- és Növekedéstámogató Eszköz létrehozásáról szóló, 2024. május 14-i (EU) 2024/1449 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[3],

---

1 HL L 84., 2004.3.20., 13. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2004/239(2)/oj.
2 HL L 330., 2021.9.20., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
3 HL L, 2024/1449, 2024.5.24., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

– tekintettel „A csatlakozási folyamat javítása – hiteles uniós perspektíva a Nyugat-Balkán számára” című, 2020. február 5-i bizottsági közleményre (COM(2020)0057),

– tekintettel a „2023. évi közlemény az EU bővítési stratégiájáról” című, 2023. november 8-i bizottsági közleményre (COM(2023)0690) és az azt kísérő, „2023. évi jelentés Észak-Macedóniáról” című bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2023)0693),

– tekintettel „A Nyugat-Balkánra vonatkozó új növekedési terv” című, 2023. november 8-i bizottsági közleményre (COM(2023)0691),

– tekintettel a bővítést megelőző reformokról és szakpolitikai felülvizsgálatokról szóló, 2024. március 20-i bizottsági közleményre (COM(2024)0146),

– tekintettel a „2024. évi jogállamisági jelentés” című, 2024. július 24-i bizottsági közleményre (COM(2024)0800) és az azt kísérő, a „2024. évi jogállamisági jelentés – Országfejezet – A jogállamiság helyzete Észak-Macedóniában” című bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2024)0830),

– tekintettel a „2024. évi közlemény az EU bővítési stratégiájáról” című, 2024. október 30-i bizottsági közleményre (COM(2024)0690) és az azt kísérő, „2024. évi jelentés Észak-Macedóniáról” című bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2024)0693),

– tekintettel Észak-Macedónia reformprogramjára, amelyet a Bizottság a Reform- és Növekedéstámogató Eszköz keretében 2024. október 23-án hagyott jóvá,

– tekintettel a 2023. december 13-i és a 2024. december 18-i brüsszeli EU–Nyugat-Balkán csúcstalálkozó nyilatkozataira, a 2018-ban, 2020-ban és 2021-ben Szófiában, Zágrábban és Brdo pri Kranjuban tartott EU–Nyugat-Balkán csúcstalálkozók nyilatkozataira, valamint a közös regionális piacról szóló nyilatkozatra és a Nyugat-Balkánra vonatkozó zöld menetrendről szóló, a berlini folyamat keretében 2020. november 10-én elfogadott nyilatkozatra,

– tekintettel a „Bővítés – Észak-Macedónia és Albánia” című, 2022. július 18-i tanácsi következtetésekre, valamint a bővítésről szóló, 2024. december 17-i tanácsi következtetésekre,

– tekintettel az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala (ODIHR) választási megfigyelő missziójának a 2024. április 24-i észak-macedón elnökválasztásról és a 2024. május 8-i parlamenti választásokról szóló, 2024. szeptember 23-i zárójelentésére,

– tekintettel a 2014. augusztus 28-án megkezdett berlini folyamatra,

– tekintettel a barátságról, a jószomszédi viszonyról és az együttműködésről szóló, a Bolgár Köztársaság és Észak-Macedónia közötti, 2017. augusztus 1-én aláírt és 2018 januárjában megerősített szerződésre,

– tekintettel az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának 817 (1993) és 845 (1993) sz. határozatában ismertetett nézeteltérések rendezéséről, az 1995. évi ideiglenes megállapodás megszüntetéséről, valamint az Észak-Macedónia és Görögország közötti stratégiai partnerség kialakításáról szóló, 2018. június 17-i záró megállapodásra, amely preszpai megállapodásként is ismert,

– tekintettel a Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője 2020. november 25-i, „A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó III. uniós cselekvési terv (GAP III) – Az EU külső tevékenységeiben a nemek közötti egyenlőség biztosítását és a nők szerepének megerősítését célzó ambiciózus program (JOIN(2020)0017)” című közös közleményét kísérő, „A GAP III végrehajtásához kapcsolódó célkitűzések és mutatók (2021–2025)” (SWD(2020)0284) című közös szolgálati munkadokumentumra, valamint az Észak-Macedónia országos szintű végrehajtási tervre (CLIP),

– tekintettel a Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság (ECRI) Észak-Macedóniáról szóló, 2023. június 29-én elfogadott és 2023. szeptember 20-án közzétett jelentésére,

– tekintettel az EU–Észak-Macedónia Parlamenti Vegyes Bizottság 2025. február 27-én és 28-án Szkopjéban tartott 23. ülésén elfogadott nyilatkozatra és közös ajánlásokra,

– tekintettel az Észak-Macedóniáról szóló korábbi állásfoglalásaira, különösen az Észak-Macedóniával és Albániával folytatandó csatlakozási tárgyalások megkezdéséről szóló, 2019. október 24-i állásfoglalására[1],

– tekintettel eljárási szabályzata 55. cikkére,

– tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére (A10-0118/2025),

A. mivel Észak-Macedónia 2005 óta rendelkezik uniós tagjelölt ország státusszal, és 2023 decemberében sikeresen lezárta az átvilágítási folyamatot;

B. mivel az észak-macedón állampolgárok azon törekvése, hogy az EU részévé váljanak, előrelépéshez vezetett a demokrácia és a társadalmi-gazdasági reformok terén, miközben az uniós csatlakozási folyamat számos okból továbbra is sajnálatos késedelmeket szenved;

---

[1] HL C 202., 2021.5.28., 86. o.

C. mivel az EU 2020 óta mintegy 210 millió EUR összegű makroszintű pénzügyi támogatási hitelt mozgósított, amelynek célja a macedón gazdaság stabilizálása, a Covid19-világjárványból való kilábalás támogatása és a reformfolyamat felgyorsítása;

D. mivel Észak-Macedónia olyan partner, amely az esetek túlnyomó többségében igazodik az EU közös kül- és biztonságpolitikájához, és konstruktív szerepet játszott a régióban; mivel Észak-Macedónia közelmúltbeli tartózkodása az Egyesült Nemzetek Szervezete Közgyűlésének 2025. február 24-i, Ukrajnáról szóló ES-11/7. sz. határozatától és az Egyesült Államok által vezetett alternatív határozat társtámogatása azt jelzi, hogy váratlan és sajnálatos változás következett be külpolitikájának összehangolásában;

E. mivel Észak-Macedónia részt vesz az uniós katonai válságkezelési műveletekben, többek között a bosznia-hercegovinai EUFOR Althaia műveletben;

F. mivel a Tanács 2022 júliusában új következtetéseket fogadott el, ami azt jelenti, hogy Észak-Macedóniának – kötelezettségvállalásaival összhangban – el kell fogadnia a függőben lévő alkotmánymódosításokat annak érdekében, hogy a csatlakozási tárgyalások nyitó szakaszát azonnal le lehessen zárni;

G. mivel a geopolitikai változások, az ukrajnai háború, a dezinformáció és a félretájékoztatás mind politikai, mind gazdasági szempontból jelentős hatást gyakorol valamennyi európai országra.

H. mivel Észak-Macedónia továbbra is külföldi rosszindulatú befolyásolási műveletek célpontja, beleértve az ország társadalmi szerkezetének megbontására és az EU-ellenes érzelmek kiélezésére irányuló erőfeszítéseket, különösen a szerb nyelvű bulvárlapokon és médiumokon keresztül, amelyek a Kreml narratíváinak regionális erősítőiként működnek, és jelentős befolyással rendelkeznek; mivel Észak-Macedónia 2018 és 2023 között 13 orosz diplomatát utasított ki diplomáciai státuszukkal összeegyeztethetetlen tevékenységek miatt, ami arra utal, hogy továbbra is vannak befolyásolást végző rejtett hálózatok; mivel Kína arra törekedett, hogy információellenőrzés, beruházási diplomácia és az infrastrukturális hitelmegállapodásokban szereplő kényszerítő záradékok révén kiterjessze befolyását;

I. mivel az észak-macedón hatóságok olyan alkotmánymódosítási megoldásokat javasoltak, amelyek nem feleltek meg a 2022. júliusi tanácsi következtetésekben foglalt feltételeknek;

J. mivel minden csatlakozó országnak tiszteletben kell tartania a demokratikus értékeket, a jogállamiságot és az emberi jogokat, és tiszteletben kell tartania az uniós jogot;

K. mivel a Tanács nem zárta ki egyértelműen a csatlakozási tárgyalások megkezdésére vonatkozó további új feltételek elfogadását;

1. megismétli, hogy teljes mértékben támogatja Észak-Macedónia folyamatos és tartós elkötelezettségét az EU-hoz való csatlakozás iránt, valamint a csatlakozási kritériumok teljesítéséhez szükséges átalakító erejű változásokat; elismerését fejezi ki az ország európai integráció iránti elkötelezettségéért, és ösztönzi az EU-hoz igazodó reformok előmozdítására irányuló folyamatos erőfeszítéseket a macedón társadalom türelmét és bizalmát próbára tevő kihívások és visszaesések ellenére;

2. hangsúlyozza, hogy az uniós csatlakozás továbbra is a kritériumok teljesítése és a vállalt kötelezettségek végrehajtása terén megnyilvánuló politikai akarat kérdése, mind a szükséges reformok végrehajtása, mind a szükséges alkotmánymódosítások elfogadása tekintetében;

3. emlékeztet arra, hogy fenn kell tartani az EU európai integrációs folyamatának lendületét és hitelességét; megjegyzi, hogy Észak-Macedónia továbbra is elkötelezett az uniós integráció és az uniós szakpolitikákhoz való igazodás iránt; felszólít a csatlakozási tárgyalások gyors előmozdítására, ugyanakkor felhívja a figyelmet az alkotmánymódosítások elfogadásának fontosságára; sürgeti az Európai Tanácsot, hogy nyilvánosan és egyértelműen jelezze, hogy a Tanács gyorsan és feltétel nélkül pozitív döntést kíván hozni az Észak-Macedóniával folytatott csatlakozási tárgyalások következő szakaszába lépéséről, amint teljesülnek a 2022. július 18-i következtetéseiben foglalt feltételek; ösztönzi az összes észak-macedóniai politikai pártot, hogy kezdjenek konstruktív párbeszédet az e módosításokkal kapcsolatos szükséges konszenzus elérése érdekében, ami megerősítené az ország többnemzetiségű jellegét, és felgyorsítaná az uniós tagság felé történő előrelépését; úgy véli, hogy a több etnikum közötti kapcsolatok megerősítése elengedhetetlen a társadalmi kohézió javításához és a hatékonyabb kormányzás biztosításához; felhívja a tagállamokat, a Tanácsot és a Bizottságot, hogy őrizzék meg a csatlakozási folyamat kiszámíthatóságát és hitelességét, többek között azzal a céllal, hogy fenntartsák a csatlakozás támogatottságát a bővítési országokban;

4. üdvözli az Észak-Macedóniára vonatkozó átvilágítási folyamat 2023 év végi sikeres lezárását; ösztönzi Észak-Macedóniát, hogy a csatlakozási tárgyalási folyamat folytatása érdekében fogadja el azokat az alkotmánymódosításokat, amelyek megtételére és végrehajtására az ország a Tanács előírásainak megfelelően kötelezettséget vállalt;

5. elismerését fejezi ki a macedón nép uniós integráció iránti elkötelezettségéért és a projekthez nyújtott támogatásáért két évtizeddel a folyamat megkezdése után; sürgeti a Bizottságot, hogy

tegyen meg mindent annak érdekében, hogy segítse Észak-Macedónia hatóságait a szükséges lépések megtételében a következő tárgyalási szakasz megkezdése előtt, valamint a tárgyalási folyamat során, segítsen teljesíteni a polgárok és az ország elvárásait, és tárjon fel minden intézkedést az uniós struktúrákba való fokozatos integráció érdekében, növelve ezáltal az EU-ba és annak demokratikus értékeibe vetett bizalmat;

6. emlékeztet arra, hogy a csatlakozási folyamat nem használható fel a kétoldalú viták rendezésére, az uniós tagság felé vezető úton elért, érdemeken alapuló előrehaladás akadályozására vagy az Unió szélesebb körű stratégiai érdekeinek meghaladására, hanem az ilyen vitákat inkább nyílt párbeszéd és valódi együttműködés révén kell kezelni; hangsúlyozza, hogy a csatlakozási tárgyalásoknak egyértelmű, objektív kritériumokon alapuló és kizárólag az érdemeken és a csatlakozási kritériumok teljesítésén (koppenhágai kritériumok) alapuló utat kell követniük, amelyek az alapvető területeken mélyreható reformokat, valamint a demokráciát, a jogállamiságot, az emberi jogokat, valamint a kisebbségek tiszteletben tartását és védelmét garantáló stabil intézmények jelenlétét teszik szükségessé;

7. megerősíti, hogy a nyelvi, kulturális és nemzeti identitás tiszteletben tartása az uniós csatlakozási folyamat alapvető eleme és a demokratikus társadalmak sarokköve, amely az európai nemzetek családjához való csatlakozással tovább erősödik;

8. megismétli arra irányuló felhívását, hogy a döntéshozatal reformján keresztül növeljék az EU cselekvőképességét, többek között a csatlakozási folyamat közbenső lépéseiről, különösen a tárgyalások megkezdéséről, valamint az egyes tárgyalási témakörök és fejezetek megnyitásáról és lezárásáról szóló minősített többségi szavazás bevezetésén keresztül;

9. üdvözli az új Nyugat-balkáni Reform- és Növekedéstámogató Eszközt, amely 750 millió EUR vissza nem térítendő támogatást és hitelt nyújt Észak-Macedóniának, amennyiben teljesíti a reformprogramjában meghatározott feltételeket; üdvözli ebben az összefüggésben a kiváló és ambiciózus reformprogramot, amely egyértelmű és átlátható célokat és célkitűzéseket határoz meg, és felszólítja a hatóságokat, hogy összpontosítsanak annak szigorú végrehajtására; hangsúlyozza, hogy a reformok ösztönzésére és a gazdasági stabilitás megerősítésére, valamint a közigazgatásra, a kormányzásra, a jogállamiságra és a korrupció elleni küzdelemre, a dekarbonizációra és a zöld átállásra, a digitalizációra, a konnektivitásra és a humántőke-fejlesztésre kell összpontosítani, ugyanakkor kezelni kell a társadalmi kihívásokat;

10. tudomásul veszi az Észak-Macedónia által az egyes tagállamoktól kapott pénzügyi támogatást és a közöttük fennálló jó

együttműködést; figyelmeztet azonban az illiberális rezsimekkel való szövetségek megerősítésére;

11. elismerését fejezi ki Észak-Macedónia folyamatos elkötelezettségéért az uniós integrációs folyamat iránt, és sajnálatát fejezi ki a csatlakozási folyamat késedelme miatt; üdvözli és ösztönzi az etnikumok közötti kapcsolatok biztosítására és az ohridi keretmegállapodás végrehajtására irányuló folyamatos erőfeszítéseket;

12. ösztönzi Észak-Macedóniát, hogy érjen el kézzelfogható eredményeket a tárgyalási keret és a 2022. júliusi tanácsi következtetések szerinti uniós elvárásoknak való megfelelés terén, beleértve a vonatkozó alkotmányos változtatásokat is, összhangban az ország kötelezettségvállalásaival;

13. sürgeti Észak-Macedóniát, hogy fokozza a jogállamiság és az igazságszolgáltatás függetlenségének megerősítésére – többek között a bírói kinevezések és a Bírói Tanács működése terén –, a korrupció elleni küzdelemre, a közigazgatás reformjára, valamint a média tulajdonviszonyainak átláthatósága és koncentrációja javítására irányuló erőfeszítéseit; ösztönzi a rendszerszintű intézkedések további végrehajtását a kormányzás átláthatóságának és hatékonyságának biztosítása érdekében;

14. mély sajnálatának és szíves szolidaritásának ad hangot a kočani éjszakai klubban történt tűzesetet követően, amely több mint 50 fiatal halálához és több mint 150 másik személy sérüléséhez vezetett, és részvétét fejezi ki az áldozatoknak és családjaiknak; elismerését fejezi ki az uniós polgári védelmi mechanizmus gyors alkalmazása és a tagállamok által a lehető legtöbb emberi élet megmentése érdekében nyújtott segítség miatt; elismerését fejezi ki a szomszédos és az uniós országoknak, különösen Görögországnak és Bulgáriának az általuk tanúsított azonnali támogatásért és szolidaritásért, valamint az áldozatoknak nyújtott orvosi kezelésért;

A demokratikus intézmények működése

15. megjegyzi, hogy bár Észak-Macedóniában a demokratikus intézmények kielégítően működnek, a politikai polarizáció továbbra is a szükséges reformok egyik fő akadályát képezi; felszólítja az ország parlamentjében képviselt politikai pártokat, hogy működjenek együtt annak érdekében, hogy megállapodásra jussanak ezekről a reformokról;

16. üdvözli, hogy az Észak-macedón Köztársaság nemzetgyűlése (Szobranje) új eljárási szabályzatot fogadott el, amelyet az Európai Parlament segített elő a Jean Monnet párbeszéd keretében; hangsúlyozza azonban, hogy a tartós politikai polarizáció továbbra is késlelteti a fontos reformokat és kinevezéseket; hangsúlyozza, hogy a pártok közötti együttműködés és a jobb politikai légkör továbbra is

elengedhetetlen az EU-val kapcsolatos reformok végrehajtásának felgyorsításához és a demokratikus intézmények megerősítéséhez;

17. aggodalommal állapítja meg, hogy az Észak-macedón Köztársaság parlamentje által 2023-ban elfogadott jogszabályok mintegy felét rövidített eljárások keretében hagyták jóvá; felhívja az Észak-macedón Köztársaság parlamentjét, hogy megfelelő konzultációs eljárások és parlamenti felügyelet révén javítsa jogalkotási tervezését, koordinációját és minőségét – különös tekintettel a Jean Monnet párbeszéd következtetéseire –, és kerülje a gyorsított eljárásokat;

18. hangsúlyozza, hogy bár a 2024-es parlamenti és elnökválasztások a verseny szellemében zajlottak és demokratikusak voltak, valamint módosították a választási törvényt, továbbra is átfogó választási reformra van szükség; határozottan felszólít az EBESZ/ODIHR és a Velencei Bizottság által tett, függőben lévő ajánlások végrehajtására a választási kódex inkluzív felülvizsgálata révén, ugyanakkor hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a jövőbeni választási folyamatokat elszigeteljék a rosszindulatú külföldi beavatkozástól és az információmanipulációtól, többek között a kiberbiztonságra és az online kampány átláthatóságára vonatkozó szigorú szabályok elfogadásával;

19. felszólít a politikai pártok és kampányok finanszírozásának jobb szabályozására, beleértve a politikai pártok pénzeszközeivel és kiadásaival kapcsolatos átláthatóság növelését célzó intézkedéseket is; sürgeti a kereskedelmi médiában megjelenő állami hirdetésekre és a fizetett politikai hirdetésekre vonatkozó szabályok felülvizsgálatát; hangsúlyozza, hogy működő felügyeleti mechanizmusokra van szükség a pártfinanszírozás integritásának biztosítása, valamint a politikai pártok és a független jelöltek számára a médiához való egyenlő és megfelelő hozzáférés biztosítása érdekében;

20. felszólít az érdemeken alapuló közigazgatás folyamatos korszerűsítésére, az átpolitizáltság rendszerszintű kihívásainak kezelésére és az átlátható munkaerő-felvételi folyamatok megerősítésére, valamint a helyi önkormányzatok reformjára annak érdekében, hogy jobb szociális szolgáltatásokat nyújtsanak a polgároknak, és testre szabott helyi és regionális fejlesztési stratégiákat dolgozzanak ki; sürgeti a hatóságokat, hogy fokozzák erőfeszítéseiket, fogadják el és hajtsák végre a szükséges jogszabályokat annak érdekében, hogy javuljon a közigazgatásba vetett közbizalom, és olyan rugalmas és cselekvőképes közszolgálat jöjjön létre, amely képes hatékonyan reagálni a jelenlegi kihívásokra és kielégíti a közösség igényeit; elismerését fejezi ki a 2023 júliusában elfogadott, a 2023–2030-as időszakra szóló közigazgatási stratégiáért és a 2023–2026-os időszakra vonatkozó kapcsolódó cselekvési tervért; elismeri, hogy ezek valamennyi releváns

reformterületet lefednek, és egyértelmű kiindulási alapot, célkitűzéseket és célokat határoznak meg, ezáltal azonosítva a kulcsfontosságú szakpolitikai kihívásokat; sajnálatát fejezi ki azonban a végrehajtási arány továbbra is alacsony szintjével kapcsolatban;

21. további lépésekre szólít fel a közintézmények rendszerszintű elszámoltathatóságának biztosítása érdekében az érdekelt felekkel folytatott érdemi és nyilvános konzultációk révén, többek között a reformprogram végrehajtása tekintetében, valamint a lefolytatott konzultációkról való visszajelzésre; elismerését fejezi ki az általános közigazgatási eljárásokról szóló törvényért, amely egyszerűsítést ír elő, de határozottan ajánlja, hogy azt szisztematikusan hajtsák végre az egész közigazgatásban;

22. sürgeti az észak-macedón hatóságokat, hogy tartózkodjanak a független szerveken és ügynökségeken belüli pozíciókból való átláthatatlan, átpolitizált elbocsátásoktól és az ezekbe történő kinevezésektől, valamint biztosítsák az intézmények megfelelő finanszírozását, illetve a határozatok és ajánlások következetes végrehajtását; sajnálattal állapítja meg, hogy továbbra sem történt előrelépés az ombudsmani hivatal megerősítése terén;

Média és civil társadalom

23. üdvözli Észak-Macedónia folyamatos fejlődését a tömegtájékoztatás szabadságának biztosítása terén; emlékeztet azonban arra, hogy folyamatos reformokra van szükség a független és reziliens médiakörnyezet biztosítása érdekében, beleértve az online és offline médiát szabályozó jogi keret reformját annak érdekében, hogy teljes mértékben igazodjanak a tömegtájékoztatás szabadságáról szóló európai jogszabályhoz[1], kezelve a média tulajdonviszonyainak átláthatósága, a digitális média közzététele és a médiakoncentráció terén továbbra is fennálló kihívásokat; hangsúlyozza, hogy olyan médiareformra van szükség, amely az újságírói integritás védelme érdekében előnyben részesíti a koncentrálódás elleni intézkedéseket. hangsúlyozza, hogy sürgősen fel kell lépni a médiát érintő rosszindulatú külföldi befolyás ellen, beleértve az Oroszországhoz és Kínához kötődő szereplők által terjesztett dezinformációt;

24. felhívja a hatóságokat, hogy fogadjanak el olyan jogi keretet, amely hatékonyan védi az újságírókat, az emberijog-védőket, a környezetvédelmi aktivistákat és más érdekelt feleket a közéleti részvételt akadályozó stratégiai perekkel szemben, és hajtsák végre

---

[1] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1083 rendelete (2024. április 11.) a belső piaci médiaszolgáltatások közös keretének létrehozásáról és a 2010/13/EU irányelv módosításáról (a tömegtájékoztatás szabadságáról szóló európai rendelet) (HL L, 2024/1083, 2024.4.17., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

a közéleti részvételt akadályozó stratégiai perek elleni uniós irányelv[1] rendelkezéseit;

25. sürgeti a hatóságokat, hogy biztosítsák a teljes átláthatóságot és az információkhoz való akadálytalan hozzáférést a polgárok számára;

26. aggodalommal állapítja meg, hogy Észak-Macedóniában a kereskedelmi médiában újra megjelentek a kormányzati hirdetések; hangsúlyozza annak fokozott kockázatát, hogy ez az intézkedés megnyitja a médiapiacot a zavarok és az indokolatlan politikai befolyás előtt, veszélyeztetve ezáltal a média függetlenségét és a médiapluralizmust; ismételten felszólít az állami finanszírozásra és a politikai pártok médiában történő reklámozására vonatkozó szabályok átfogó reformjára, megjegyezve az átláthatóság hiányát, az állami forrásokkal való folyamatos visszaélést politikai reklámozásra, valamint a média függetlenségének az átláthatatlan finanszírozási mechanizmusok általi folyamatos veszélyeztetését; határozottan kéri, hogy ezeket a reformokat a 2025 őszére tervezett helyhatósági választások előtt fogadják el és hajtsák végre;

27. hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni a médiaszabályozó, a közszolgálati műsorszolgáltató és az elektronikus hírközlési szabályozó függetlenségét és kapacitását;

28. ösztönzi a közszolgálati műsorszolgáltatók és médiaszabályozók szerkesztői és pénzügyi függetlenségének, pártatlanságának és professzionalizmusának fokozására irányuló fellépést, ugyanakkor megjegyzi, hogy a kulcsfontosságú felügyeleti szervek kinevezése továbbra is késedelmet szenved, és átfogó korszerűsítési erőfeszítésekre van szükség; szigorúbb átláthatósági és tulajdonosi szabályokat sürget a rejtett befolyás, többek között a külföldi finanszírozású médiatartalmak leleplezése érdekében, valamint olyan mechanizmusok létrehozását, amelyek segítségével azonosíthatók és felszámolhatók az összehangolt külföldi dezinformációs hálózatok;

29. megjegyzi, hogy egyes kínai diplomáciai szervezetek egyértelmű megjelölés nélkül finanszíroztak fizetett tartalmakat és véleményeket macedón médiaorgánumokban; emlékeztet arra, hogy egy 2023-as elemzés megállapította, hogy az orosz államhoz kötődő szereplők szerb médiamegbízottakat használtak a NATO-val szembeni ellenséges narratívák terjesztésére, és azt állították, hogy az EU nyomást gyakorol Észak-Macedóniára, hogy „adja fel identitását”;

---

[1] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1069 irányelve (2024. április 11.) a közéletben részt vevő személyeknek a nyilvánvalóan megalapozatlan keresetekkel vagy visszaélésszerű bírósági eljárásokkal („közéleti részvételt akadályozó stratégiai perekkel”) szembeni védelméről (HL L, 2024/1069, 2024.4.16., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

30. Aggodalmát fejezi ki a független újságírók és médiaszakemberek elleni folyamatos fenyegetések és támadások, többek között a női újságírókat célzó nőgyűlölő online zaklatás miatt, amely gyakran a jogállamiságról, a korrupcióról és az igazságszolgáltatásról tudósítókat célozza; üdvözli, hogy külön ügyészt bíznak meg az újságírók elleni támadások nyomon követésére, és hogy felügyelje az internetes zaklatás bejelentésére szolgáló mechanizmusok létrehozását; határozottabb intézkedésekre szólít fel a médiaszakemberek fizikai és nem fizikai fenyegetésekkel, zaklatással és a közéleti személyiségek általi nem megfelelő nyelvhasználattal szembeni védelme érdekében;

31. ösztönzi Észak-Macedóniát, hogy folytassa a gyűlöletbeszéd valamennyi formája elleni küzdelemre irányuló és valamennyi csoportot célzó erőfeszítéseit, proaktívan előzze meg és alaposan vizsgálja ki a gyűlöletbeszéd, a gyűlölet-bűncselekmények és a megfélemlítés minden esetét, szisztematikusan üldözze a kapcsolódó támadásokat annak érdekében, hogy ítéleteket hozzon, és biztosítsa célpontjaik, például az újságírók, a kisebbségekhez tartozó személyek, a közösségek, például a bolgárok és más kiszolgáltatott csoportok biztonságát és védelmét;

32. aggodalmát fejezi ki a gyűlöletbeszéd terjedése és az online médiában megjelenő dezinformációból eredő növekvő fenyegetések miatt, amelyek tekintetében az audio- és audiovizuális médiaszolgáltatások nemzeti ügynöksége nem rendelkezik szabályozó hatósággal; felszólít az oknyomozó újságírás, a tényellenőrzési képességek és a médiaműveltség támogatására, valamint a jogi keret és az intézményközi kapacitás javítására irányuló intézkedések megerősítésére a gyűlöletbeszéd, a dezinformáció és a külföldi beavatkozás elleni küzdelem érdekében; aggodalmát fejezi ki a széles körű dezinformációs kampányok miatt, amelyek megkérdőjelezik a demokratikus értékeket és az ország uniós tagságra irányuló célkitűzését; e tekintetben kéri, hogy az uniós intézmények támogassák az országot e rosszindulatú hatások enyhítésében; üdvözli a média tényellenőrzését, az iskolai digitális jártasságot és a gyűlöletbeszéd terjedése elleni küzdelmet előmozdító civil társadalmi kezdeményezéseket, és megjegyzi, hogy Észak-Macedónia polgárainak közel 50%-a hamis narratívákat fogadott el a nemzetközi eseményekről, különösen az ukrajnai háborúról, hangsúlyozva, hogy sürgősen meg kell erősíteni a rosszindulatú információmanipulációval szembeni társadalmi rezilienciát;

33. hangsúlyozza, hogy a civil társadalom létfontosságú a demokrácia és a pluralizmus erősítésében, valamint a jó kormányzás és a társadalmi haladás előmozdításában; üdvözli az ország élénk és konstruktív civil társadalmát, amely nagyon fontos és pozitív szerepet játszik a reformfolyamatban, és emlékeztet arra, hogy további erőfeszítésekre van szükség az inkluzív, megfelelő időben tartott és érdemi

konzultáció és az átláthatóság, valamint a hivatalos együttműködési mechanizmusok biztosításához; ennek fényében üdvözli a civil társadalmi ágazattal való együttműködéssel és annak fejlesztésével foglalkozó tanács visszaállítására irányuló folyamat közelmúltbeli megkezdését, és fokozott együttműködésre szólít fel a kormány és a civil társadalom között, különösen az Egyesült Államok Nemzetközi Fejlesztési Ügynöksége (USAID) pénzeszközeinek közelmúltbeli „befagyasztásának” civil társadalomra gyakorolt hatásai enyhítése terén; megjegyzi, hogy bár a civil társadalmi szervezetek átfogó támogató környezetben működnek, jogi és pénzügyi kereteket kell bevezetni annak biztosítása érdekében, hogy közfinanszírozásukat növeljék, és hogy az állami finanszírozási mechanizmusok átláthatóak legyenek; aggodalmát fejezi ki a civil társadalommal szembeni ellenséges nyilatkozatok fokozódásáról szóló beszámolók miatt, és ösztönzi a Belügyminisztériumot, hogy működjön együtt a civil társadalmi szervezetekkel az emberijog-védők biztonsági protokolljának kidolgozása érdekében, hogy biztosítsák védelmüket a nem állami szereplők fenyegetéseivel szemben; határozottan kéri a civil társadalom szerepének további erősítését annak biztosítása révén, hogy a civil társadalmat továbbra is érdemben bevonják a döntéshozatali folyamatba, és hogy a nem kormányzati szervezetekkel kapcsolatos jövőbeli jogszabályok elfogadása előtt konzultálnak a Velencei Bizottsággal;

Alapjogok

34. üdvözli, hogy Észak-Macedónia ratifikálta a legtöbb nemzetközi emberi jogi eszközt; aggodalmát fejezi ki azonban a végrehajtás szintje, a nemek közötti egyenlőség terén elért haladás hiánya, a nemek közötti egyenlőség elleni mozgalmak térnyerése és befolyásuk növekedése miatt, amelyek negatívan befolyásolják a jogalkotási és politikai döntéshozatali folyamatokat; sürgeti a kormányt, hogy maradéktalanul hajtsa végre az isztambuli egyezményt; felhívja a hatóságokat, hogy fogadják el a nemek közötti egyenlőségről szóló új törvényt, és erősítsék meg a nemek közötti egyenlőség előmozdítását és a nők helyzetének és jogainak javítását célzó hivatalos kormányzati struktúrákat minden szinten, valamint biztosítsák a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó stratégia és a nemzeti cselekvési terv hatékony végrehajtását, különösen a megfelelő finanszírozás biztosítása, az intézményközi koordináció fokozása és a nemzeti politikáknak az uniós vívmányokkal való összehangolása révén;

35. sürgeti a hatóságokat, hogy biztosítsák a nemi alapú és kapcsolati erőszak áldozatainak védelmére vonatkozó meglévő jogi keret teljes körű és hatékony végrehajtását azáltal, hogy elegendő költségvetési forrást különítenek el a megelőzésre, valamint javítják a támogató szolgáltatásokhoz és védelmi mechanizmusokhoz való hozzáférést, valamint a túlélők jogilag garantált szociális és gazdasági jogainak érvényesítését; ezzel összefüggésben megjegyzi, hogy 2023-ban

elfogadták az erőszakos bűncselekmények áldozatainak nyújtott pénzbeli kártérítésről szóló törvényt, amely integrálja az isztambuli egyezmény normáit a nemi alapú erőszak áldozatainak jobb védelme érdekében; sürgeti továbbá a hatóságokat, hogy fokozzák a nemi alapú erőszak és a kapcsolati erőszak csökkentésére és enyhítésére irányuló erőfeszítéseiket, valamint növeljék a menedékhelyek kapacitását és a személyzetet, valamint a jól képzett és a nemek közötti egyenlőséget figyelembe vevő bűnüldözési tisztviselők, bírák, egészségügyi személyzet és szociális munkások számát;

36. aggodalommal veszi tudomásul a börtönökben fogva tartott fiatal nők – köztük a 14 és 16 év közötti fiatal lányok – súlyos helyzetét, akik nem részesülnek oktatásban és képzésben, gyakran túlgyógyszerezettek, és nem áll rendelkezésükre megfelelő egészségügyi ellátás; sürgeti az észak-macedón hatóságokat, hogy hozzanak sürgős intézkedéseket valamennyi fogvatartott fogvatartási körülményeinek javítása, a korrupció csökkentése és az embertelen bánásmód megszüntetése, valamint a volt fogvatartottak próbaidejének és a társadalomba való visszailleszkedésének fokozása érdekében;

37. sürgeti Észak-Macedóniát, hogy az országban élő bolgár közösséget célzó emberi jogi jogsértések hatékony kezelése érdekében maradéktalanul hajtsa végre az ECRI Észak-Macedóniáról szóló 2023. évi jelentésében felvázolt ajánlásokat;

38. üdvözli, hogy az etnikumok közötti kapcsolatok továbbra is stabilak, és folytatódik az ohridi keretmegállapodás végrehajtása; elismerését fejezi ki Észak-Macedónia arra irányuló erőfeszítéseiért, hogy megerősítse a kisebbségi jogok védelmét, miközben ösztönzi a további pénzügyi támogatást; megfelelő finanszírozást és személyzetet kér a nem többségi közösségek jogait védő intézmények számára; felhívja a kisebbségi közösségek politikai képviselőit, hogy kerüljék az olyan megosztó etnikai narratívák előmozdítását, amelyek a régió közelmúltjában súlyos szenvedést és háborúkat okozó politikákat idéznek; sürgeti Észak-Macedóniát, hogy maradéktalanul hajtsa végre a nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezmény tanácsadó bizottságának ajánlásait az „Egy társadalom mindenki számára és interkulturalizmus” stratégia tekintetében; felszólítja Észak-Macedóniát, hogy biztosítson elegendő finanszírozást és személyzetet a Nyelvi Végrehajtási Ügynökség és a Közösségi Jogok Megvalósításáért Felelős Ügynökség számára; sajnálja, hogy Észak-Macedónia nem ratifikálta a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartáját; várja a nyelvhasználatról szóló vitatott törvényre vonatkozó végleges határozatot, amely hatással lehet az etnikumok közötti kapcsolatokra;

39. üdvözli a gyermekek jogaira vonatkozó jogszabályi és intézményi keretének az uniós vívmányokkal és a nemzetközi emberi jogi normákkal való összehangolása terén az ország által elért

eredményeket; tudomásul veszi az intézményesítettség csökkentésére irányuló stratégia végrehajtása terén elért eredményeket, és üdvözli a gyermekek intézményekből nevelőszülőkhöz vagy kiscsoportos otthonokba történő sikeres áthelyezését; aggodalommal állapítja meg azonban, hogy továbbra is előfordul a gyermekekkel szembeni erőszak és megkülönböztetés, többek között a roma gyermekekkel szemben; ezért felszólítja az országot, hogy hozzon létre egy nemzeti szervet, amelynek feladata a gyermekek jogairól szóló ENSZ-egyezmény és annak fakultatív jegyzőkönyvei végrehajtásával kapcsolatos valamennyi politika koordinálása;

40. ösztönzi Észak-Macedóniát, hogy az európai értékekkel és demokratikus elvekkel összhangban tegyen érdemi lépéseket a nemzeti kisebbségek és közösségek elismerése és alkotmányába való belefoglalása, az inkluzivitás előmozdítása, a sokszínűség védelme, a megkülönböztetés elleni küzdelem és a társadalmi kohézió megerősítése érdekében; felszólítja Észak-Macedóniát, hogy teljes mértékben garantálja az egyenlő jogokat és lehetőségeket az ország valamennyi etnikai közössége számára;

41. megjegyzi, hogy a fogyatékossággal élő személyek továbbra is jelentős akadályokkal szembesülnek, mivel az ország jogszabályai még mindig nincsenek összhangban a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel; üdvözli a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló, a 2023–2030-as időszakra vonatkozó nemzeti stratégiát, és határozottan kéri annak megfelelő végrehajtását, többek között a megfelelő számú oktatási asszisztens biztosítása tekintetében, annak érdekében, hogy a fogyatékossággal élő gyermekeket hatékonyan és zökkenőmentesen bevonják az oktatási folyamatba;

42. üdvözli az LMBTIQ-közösség elleni gyűlöletbeszédről szóló első bírósági ítéletet, de határozottan felszólít a gyűlöletbeszéd, a gyűlölet-bűncselekmények és a megfélemlítés valamennyi esetének szisztematikus büntetőeljárás alá vonására, a gyűlöletbeszéd büntető törvénykönyvbe való felvételére, valamint arra, hogy a felelős állami intézmények vezessenek megfelelő statisztikákat a gyűlöletbeszéd és a gyűlölet-bűncselekmények eseteiről;

43. aggodalommal veszi tudomásul a közösségi médiában széles körben elterjedt gyűlöletbeszédet, különösen a romákkal, az LMBTIQ+-személyekkel és más marginalizált csoportokkal szemben; sürgeti az összes politikai szereplőt, hogy módosítsák az anyakönyvi nyilvántartásról szóló törvényt, és biztosítsák a nem elismerésére irányuló, önrendelkezésen alapuló, gyors és akadálytalan jogi eljárást, tartsák tiszteletben az emberi jogokat, bizosítsák a méltóságot, és hozzanak létre egyértelmű és hozzáférhető jogi eljárást a nemzetközi normákkal összhangban; javasolja, hogy az alapfokú oktatásról szóló új törvény tartsa fenn a nemen, szexuális

irányultságon és nemi identitáson alapuló megkülönböztetéssel szembeni kifejezett védelmet, biztosítva a nemzeti és nemzetközi kötelezettségvállalásokkal való összhangot; ösztönzi az Észak-macedón Köztársaság parlamentjét, hogy haladéktalanul (újból) hozzon létre egy aktív parlamentközi LMBTIQ+-csoportot az LMBTIQ+-jogok támogatása és előmozdítása érdekében;

44. felhívja Észak-Macedóniát, hogy az alapvető emberi jogok tiszteletben tartása mellett erősítse meg a migrációkezelést, javítsa az uniós vívmányokkal való összehangolást, és kezelje a legális és irreguláris migráció kezelése terén fennálló kihívásokat; üdvözli a határigazgatás terén folytatott megerősített együttműködést, valamint az ország migrációs áramlások kezelésére, valamint a migránscsempészés, az emberkereskedelem és más szervezett bűnözés elleni küzdelemre irányuló kapacitásának megerősítését; ösztönzi a menekültügyi eljárások és az integrációs politikák folyamatos fejlesztését, valamint a befogadási feltételek javítását, összhangban az uniós migrációs keretekkel; hangsúlyozza a regionális együttműködés fontosságát a migrációkezelés terén, és sürgeti az EU-t, hogy nyújtson további támogatást az erőforrások, a technikai segítségnyújtás és a kapacitásépítés tekintetében a migrációs kihívások hatékony kezelése érdekében;

45. felszólítja Észak-Macedóniát, hogy fokozza erőfeszítéseit az emberkereskedelem elleni küzdelem terén, különösen a büntető törvénykönyvnek az uniós vívmányokkal és a kábítószerekre vonatkozó jogszabályaival történő további összehangolásával;

Jogállamiság

46. komoly aggodalommal állapítja meg, hogy az ország korrupció – többek között a magas szinten elkövetett korrupció – elleni küzdelem terén elért eredményei romlottak, amit a Transparency International korrupcióérzékelési indexének csökkenése is bizonyít, különösen a büntető törvénykönyv módosításai miatt, amelyek gyengítették a jogi keretet, és számos folyamatban lévő ügy megszüntetéséhez vezettek; megismétli, hogy ez a csökkenés rávilágít arra, hogy sürgősen átfogó reformokra van szükség; határozottan felszólít a korrupcióellenes keret megerősítésére és a hatékony elszámoltathatóság biztosítására, különösen a magas szinten elkövetett korrupciós ügyekben, megfelelő nyomozások, büntetőeljárások és ítéletek révén; sürgeti a büntető törvénykönyv büntetési normákkal és elévüléssel kapcsolatos közelmúltbeli módosításainak felülvizsgálatát annak biztosítása érdekében, hogy a korrupció, különösen az összetett és magas szintű ügyek büntetőeljárás alá vonása ne sérüljön;

47. emlékeztet arra, hogy elegendő pénzügyi és emberi erőforrásra van szükség a közhivatalt ellátó személyek vonatkozásában a visszatartó erejű, megelőző, felderítési, nyomozási és szankcionálási mechanizmusok eredményes és következetes alkalmazásának

biztosításához, az összeférhetetlenségre, a lobbizásra, az etikai kódexekre és a visszaélést bejelentő személyek védelmére vonatkozó átfogó intézkedések révén;

48. megállapítja, hogy az igazságszolgáltatásba vetett bizalom érzékelhető szintje továbbra is nagyon alacsony, és hogy további erőfeszítésekre van szükség az indokolatlan befolyás és megfélemlítés megelőzése érdekében; hangsúlyozza, hogy nem történt előrelépés a bíróságokon és az ügyészségen az emberierőforrás-menedzsmentre vonatkozó 2020-as stratégiák végrehajtása terén; határozottan felszólít a bírák és ügyészek kritikus hiányának kezelésére, amely hatással van az igazságszolgáltatás minőségére és hatékonyságára; felszólít az igazságügyi szervek függetlenségének és átláthatóságának megerősítésére, valamint a hatékony működésükhöz szükséges források elkülönítésére;

49. felszólít a Bírói Tanács és az Ügyészek Tanácsának megerősítésére és a szükséges források elosztására, biztosítva ugyanakkor függetlenségüket; határozottan sürgeti a politikai szereplőket, hogy hagyjanak fel az igazságügyi intézményekbe való beavatkozással;

50. aggodalommal veszi tudomásul, hogy a korrupció megelőzése és leküzdése terén nem történt előrelépés, és hogy a pénzügyi vizsgálatok továbbra is problematikusnak számítanak; hangsúlyozza, hogy a korrupció továbbra is súlyosan érinti a kulcsfontosságú szakpolitikai területeket; felszólít a szervezett bűnözés és a pénzügyi bűnözés elleni küzdelemért felelős ügynökségek működési kapacitásának és együttműködésének jelentős megerősítésére, többek között a szükséges pénzügyi erőforrások biztosítása révén; ösztönzi az országot, hogy javítsa a szervezett és gazdasági bűnözés, valamint a kiberbűnözés elleni küzdelmét az Europollal, a Kiberbűnözés Elleni Európai Központtal és az Eurojusttal való megerősített partnerség révén; felszólítja Észak-Macedóniát, hogy fokozza a pénzmosás elleni küzdelemre irányuló erőfeszítéseit;

51. felszólít arra, hogy minden szükséges intézkedést hozzanak meg a szervezett bűnözés elleni hatékony küzdelem érdekében; sürgeti a hatóságokat, hogy javítsák a koordinációt a szervezett bűnözés elleni küzdelem nemzeti koordinációs központján keresztül, valamint biztosítsák a szükséges pénzeszközöket és személyzetet a szervezett bűnözéssel és korrupciós ügyekkel foglalkozó ügyészségi hivatal számára; hangsúlyozza, hogy különös figyelmet és forrásokat kell fordítani a pénzmosási rendszerek leleplezésére;

52. aggodalommal állapítja meg, hogy Észak-Macedónia részlegesen hangolta össze jogszabályait a szervezett bűnözés elleni küzdelemmel kapcsolatos uniós vívmányokkal; ismételten felszólít az uniós vívmányokkal való további összehangolásra és a szisztematikus

pénzügyi nyomozásokra, fokozva az illegálisan megszerzett eszközök befagyasztását, elkobzását, kezelését és elidegenítését;

53. felszólít a Kočani éjszakai klubban 2025. március 16-án történt tűzeset alapos és átlátható kivizsgálására a felelős személyek bíróság elé állítása érdekében, valamint a jogszabályok aktualizálására és alapos végrehajtására, hogy megelőzhetőek legyenek a hasonló tragédiák, és hogy a polgárok védelme érdekében garantálható legyen a jobb közbiztonság és a jogszabályi rendelkezések tiszteletben tartása;

54. felszólít a biztonsági és hírszerzési szektorban folyamatban lévő reformok gyors végrehajtására, valamint a biztonsági és hírszerzési szervek függetlenségének megfelelő szabályozási keretek létrehozása révén történő megerősítésére, a demokratikus felügyeleti mechanizmusok megerősítése mellett; aggodalommal állapítja meg, hogy a Nemzetbiztonsági Ügynökség még mindig a Belügyminisztérium épületében működik, így kétségbe vonható, hogy független államigazgatási szerv;

55. elismerését fejezi ki Észak-Macedónia határozott elkötelezettsége iránt a hibrid fenyegetések elleni küzdelem terén; üdvözli a kormány arra irányuló kezdeményezését, hogy nemzeti stratégiai keretet hozzon létre a dezinformáció elleni küzdelem érdekében, valamint a 2025–2028-as időszakra szóló nemzeti kiberbiztonsági stratégia elfogadását; további erőfeszítésekre szólít fel a külföldi beavatkozással és információmanipulációval szembeni reziliencia kiépítése érdekében; hangsúlyozza, hogy nemzeti stratégiát kell kidolgozni az államot érintő biztonsági fenyegetéssel szembeni reziliencia kiépítése érdekében, többek között megerősített kiberbiztonsági intézkedések és stratégiai kommunikáció, valamint oktatás és médiatudatosság révén; felszólít az uniós mechanizmusok, például a Gyors Tájékoztatási Rendszer teljes körű működőképessé tételére annak érdekében, hogy valós időben észleljék a rosszindulatú külföldi befolyást a kulcsfontosságú demokratikus folyamatok során, beleértve a választásokat is;

56. mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy Észak-Macedóniát és az Unióhoz csatlakozni kívánó más nyugat-balkáni országokat különösen súlyosan érintik a külföldi beavatkozási és dezinformációs kampányok, többek között a hibrid fenyegetések, a stratégiai korrupció, az átláthatatlan pénzügyi mozgások és a kényszerítő befektetési gyakorlatok, amelyek főként Oroszországból és Kínából indulnak ki; aggasztónak tartja a magyar kormány és a szerb kormány szerepét Kína és Oroszország geopolitikai célkitűzéseinek előmozdításában; ezzel összefüggésben megállapítja, hogy fennáll a Kínától való függőség kockázata az aszimmetrikus hitelszerződések, valamint a közelmúltban a magyar Eximbank által nyújtott hitel miatt, amely úgy tűnik, hogy Kínától származik;

Társadalmi-gazdasági reformok

57. javasolja, hogy Észak-Macedónia folytassa az üzleti környezet és infrastruktúra javítására, az oktatás és a digitális infrastruktúra megerősítésére, valamint a szociális védelmi rendszerek és a foglalkoztatási kezdeményezésekkel való kapcsolatuk javítására irányuló lépéseket; üdvözli a humán tőkével kapcsolatos reformoknak a növekedési terv reformprogramjába történő felvételét, és felszólítja Észak-Macedóniát, hogy tegyen kellő erőfeszítést e reformok végrehajtására, hogy fenntartható eredményeket érjen el a humán tőke fejlesztése terén a gyermekek és fiatalok esetében ami a reziliens társadalmak és a fenntartható növekedés alapja;

58. üdvözli a reformprogram és a többéves munkaprogram elfogadását az Észak-Macedóniai Reform- és Növekedéstámogató Eszköz keretében, amely támogatást nyújt a kis- és középvállalkozásoknak, csökkenti a bürokráciát és digitalizálja az állami rendszert, és üdvözli a reformprogramban a digitális infrastruktúra kiépítésére és az elektronikus hírközlésről szóló új törvényre vonatkozóan előírt lépéseket, amelyek összehangolják a nemzeti jogszabályokat a vonatkozó uniós vívmányokkal, és világszerte lépést tartanak a digitális átállással;

59. ösztönzi a fiatalok, a tartósan munkanélküli és az alacsony képzettségű személyek, valamint a nők, a fogyatékossággal élő személyek és a romák munkaerőpiaci aktivizálására irányuló stratégiákat, és felszólít ezen intézkedések megfelelő értékelésére; tudomásul veszi a munkanélküliségi ráta hosszú távú javulását, megjegyzi azonban, hogy ezt a reálbérek emelkedésének, a munkafeltételek javításának és a munkavállalói jogok védelmének, köztük a szakszervezeti jog védelmének kell kísérnie; felszólít a munkaügyi viták békés rendezéséről szóló törvény teljes körű végrehajtására;

60. ösztönzi Észak-Macedóniát, hogy mozdítsa elő digitális átalakulását, különösen valamennyi polgár digitális készségeinek fejlesztése és a közszolgáltatásokhoz való online hozzáférés biztosítása révén; elismeri az Észak-Macedónia előtt álló demográfiai kihívásokat, beleértve az elnéptelenedést, a fiatal szakemberek kivándorlását és a munkaerő elöregedését, és hangsúlyozza, hogy foglalkozni kell a képzett munkaerő kivándorlásának kérdésével, különösen az orvosi, a technológiai és az oktatási területeken; célzott szakpolitikák végrehajtására szólít fel a képzett munkaerő visszavándorlása, a családbarát szociálpolitikák erősítése és a visszavándorlás vonzóvá tétele érdekében; ösztönzi az EU-val való együttműködést a demográfiai rezilienciára vonatkozó stratégiák terén, beleértve a munkaerőpiaci ösztönzőket, a fiatal családoknak nyújtott lakhatási támogatást, valamint az oktatásba és a készségfejlesztésbe való beruházást a jövőbeli munkaerőpiaci igényekhez való igazodás

érdekében; felszólít az innováció és a versenyképesség fokozott támogatására;

61. üdvözli azokat a pozitív hatásokat, amelyeket az ifjúsági garancia gyakorolt az ifjúsági munkanélküliség csökkentésére; felszólítja Észak-Macedóniát, hogy fokozza a 15 és 24 év közötti fiatalok munkanélküliségi rátájának csökkentésére tett erőfeszítéseit, amely továbbra is magas, 29,3%; hangsúlyozza, hogy foglalkozni kell a társadalmi kihívásokkal, biztosítani kell a minőségi foglalkoztatáspolitikákat, elő kell mozdítani a felfelé irányuló társadalmi kohéziót és az uniós normákhoz való közeledést, valamint támogatni kell a szociális jogok európai pillérének elvei terén elért eredményeket;

62. üdvözli a munkajog módosítására irányuló erőfeszítéseket; sürgeti a munkaügyi kapcsolatokról szóló törvénynek az uniós irányelvekkel való teljes körű összehangolását, hogy hatékonyan garantálja az egyenlő munkáért egyenlő bér elvét, biztosítsa a bérek átláthatóságát, és fokozza a terhességgel és anyasággal kapcsolatos hátrányos megkülönböztetéssel szembeni védelmet; ragaszkodik ahhoz, hogy meg kell erősíteni az állami munkaügyi felügyelőség hatásköreit és kapacitásait a munkavállalói jogok hatékony védelmének biztosítása érdekében, beleértve a munkaerőpiaci megkülönböztetéssel szembeni védelmet is;

63. elismerését fejezi ki Észak-Macedóniának, hogy csatlakozott az egységes eurófizetési térséghez (SEPA), és elismeri, hogy ez fontos lépés az európai piaccal való mélyebb pénzügyi integráció, valamint a gyorsabb és hatékonyabb határokon átnyúló tranzakciók előmozdítása felé; sürgeti Észak-Macedóniát, hogy vezessen be strukturális reformokat a gazdaság megerősítése és államadóssága fenntarthatóságának biztosítása érdekében;

64. üdvözli az arra irányuló felhívásokat, hogy az összes nyugat-balkáni országot mielőbb integrálják az EU digitális egységes piacába, ami jelentős mértékben elősegítené a digitálisan biztonságos környezet megteremtését;

65. sürgeti a hatóságokat, hogy teljes mértékben hajtsák végre a meglévő jogi rendelkezéseket az egészségügyi alapellátáshoz való hozzáférés biztosítása érdekében, különös tekintettel a nők, anyák és gyermekek szexuális és reprodukciós egészségére, és számolják fel a földrajzi, pénzügyi vagy egyéb nehézségekkel kapcsolatos akadályokat; célzott intézkedésekre szólít fel annak érdekében, hogy támogassák a nők kiszolgáltatott csoportjait az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférésben, beleértve a roma nőket, a vidéki nőket és a szegénységben élőket;

66. üdvözli a 2022–2030-as időszakra szóló romaintegrációs stratégia végrehajtása terén elért eredményeket; sajnálja azonban, hogy a

stratégia nem tartalmaz egyértelmű megközelítést a részvételre, az önrendelkezésre és a kapacitásépítésre vonatkozóan; felszólítja a hatóságokat, hogy hajtsák végre a vonatkozó cselekvési terveket, biztosítva a megfelelő nyomon követést, valamint a civil társadalmi szervezetek – különösen a roma közösség szervezeteinek – érdemi és átlátható részvételét;

Környezetvédelem, biológiai sokféleség, energiaügy és közlekedés

67. üdvözli az energiatörvény 2025-ös elfogadását, és hangsúlyozza annak fontosságát a biztonságos, zavartalan és magas színvonalú energiaellátás garantálása, valamint a hatékony, versenyképes és pénzügyileg fenntartható energiaágazat megteremtése szempontjából; ösztönzi a hatóságokat, hogy haladjanak tovább ezen az ambiciózus úton, és emlékeztet, hogy további erőfeszítések szükségesek az energiahatékonysággal, a megújuló energiával, az energiaellátás biztonságával és a kibocsátáscsökkentéssel kapcsolatos célok teljes körű megvalósításához; sürgeti az ország hatóságait, hogy hangolják össze a környezetvédelmi és éghajlat-változási jogszabályokat az uniós vívmányokkal, és biztosítsák azok végrehajtását; aggodalommal állapítja meg, hogy az éghajlat-politikai intézkedések terén nem történt előrelépés, és hogy a kulcsfontosságú jogszabályok még elfogadásra várnak; hangsúlyozza, hogy a nemek közötti egyenlőséget és a társadalmi befogadást be kell építeni az éghajlat-politikai intézkedések tervezésébe annak érdekében, hogy a nőkkel, az alacsony jövedelmű háztartásokkal és a marginalizált közösségekkel aktívan konzultáljanak, és azok méltányosan részesüljenek az átállás által biztosított előnyökből;

68. üdvözli az Európai Beruházási Bank által Észak-Macedóniában nyújtott folyamatos pénzügyi és technikai támogatást, beleértve az olyan stratégiai infrastrukturális projekteket, mint a VIII. és X. vasúti folyosó, a szkopjei szennyvíztisztító telep és a települési vízinfrastruktúra fejlesztése; inkluzív és igazságos átállásra szólít fel, amely védi a társadalmilag kiszolgáltatottakat azáltal, hogy köz- és magánfinanszírozást mozgósít a zöld átálláshoz, teljes mértékben működőképessé teszi a célzott finanszírozási mechanizmusokat, valamint kihasználja az uniós és nemzetközi támogatást; hangsúlyozza, hogy le kell küzdeni a szakképzett munkaerő hiányából, valamint a gyenge intézményi és közigazgatási kapacitásból adódó problémákat, amelyek aláássák a minőségellenőrzést és a környezeti hatásvizsgálatok megfelelő elvégzését;

69. aggodalommal állapítja meg, hogy a levegő- és vízminőség, valamint a szennyvízkezelés továbbra is különösen nagy kihívást jelentő problémák az ország számára; sürgeti a központi kormányzatot és a helyi önkormányzatokat, hogy fokozzák erőfeszítéseiket a levegőminőség javítása és a potenciálisan halálos szennyezés csökkentése érdekében; emlékeztet arra, hogy különösen aggasztó a

helyzet Szkopjéban, amely folyamatosan Európa egyik legszennyezettebb városa;

70. elismeri, hogy Észak-Macedónia rendkívül kedvező adottságokkal bír, és regionális központtá válhat a megújuló energiaforrások felhasználása tekintetében; sürgeti Észak-Macedóniát, hogy környezeti hatásvizsgálatát teljes mértékben hangolja össze az uniós vívmányokkal, különös tekintettel a kisléptékű vízienergia-projektekre vonatkozó másodlagos jogra;

71. hangsúlyozza, hogy sürgősen előtérbe kell helyezni a környezetvédelmet; határozottan sürgeti a hatóságokat, hogy fogadják el a szükséges jogszabályokat, és erősítsék a biológiai sokféleséggel, a vízzel, a levegővel és az éghajlat-politikával, valamint a regionális hulladékgazdálkodással kapcsolatos intézkedéseket, többek között átfogó hatásvizsgálatok, a környezeti bűncselekmények szigorú büntetőeljárás alá vonása és megfelelő nyilvános konzultáció révén, amely lehetővé teszi a helyi közösségek, az NGO-k és a tudományos intézmények érdemi és átlátható bevonását;

72. felszólítja Észak-Macedóniát, hogy hozzon létre jogi védelmet az európai vadon élő növények, állatok és természetes élőhelyeik védelméről szóló egyezmény (Berni Egyezmény) alapján kijelölt, Emerald Hálózathoz tartozó területek számára, hogy megóvja őket a környezetre káros projektektől; ösztönzi az országot, hogy bővítse védett területeit a kunming-montreali globális biodiverzitás-megőrzési keretstratégia céljainak teljesítése érdekében; megismétli, hogy sürgősen el kell fogadni a Mavrovo Nemzeti Park újbóli kihirdetéséről szóló törvényt, hogy biztosítani lehessen alapvető természetvédelmi erőfeszítéseinek folytatását és befejezését; ösztönzi Észak-Macedóniát, hogy vegye fel Jablanicát a védett területek jegyzékébe, biztosítva a fajok fennmaradásához elengedhetetlenül szükséges élőhelyek megőrzését;

73. ösztönzi az észak-macedón hatóságokat, hogy a biológiai sokféleség megőrzése érdekében hajtsanak végre a veszélyeztetett fajok élőhelyeire, valamint magukra a fajokra, különösen a balkáni hiúzra vonatkozó szigorúbb védelmi és hasznosítási stratégiákat, beleértve a vadon élő állatokat és növényeket érintő bűncselekmények, különösen az illegális leölés és orvvadászat elleni jogszabályok szigorú végrehajtását;

74. üdvözli, hogy Észak-Macedónia folyamatosan együttműködik Koszovóval és Albániával a határokon átnyúló Šar-hegység Nemzeti Parkkal kapcsolatban; ösztönzi Észak-Macedóniát, hogy fokozza és gyorsítsa fel a szomszédos országokkal folytatott együttműködési erőfeszítéseket a határokon átnyúló védett területek kijelölése és a határokon átnyúló koherens gazdálkodási tervek kidolgozása érdekében;

75. hangsúlyozza, hogy meg kell oldani a nemzeti parkok előtt álló pénzügyi kihívásokat a különböző aspektusok – többek között az emberi erőforrás és az általános irányítás – javítása érdekében, azzal a céllal, hogy erősíteni lehessen a biológiai sokféleség megőrzése, a rekreációs lehetőségek biztosítása és a helyi gazdaságok támogatása terén betöltött szerepüket;

76. üdvözli a transzeurópai közlekedési hálózat (TEN-T) VIII. folyosójának és X. folyosójának építése terén elért eredményeket, és elismerését fejezi ki a Kriva Palanka–Dlabochica–Stracin gyorsforgalmi út befejezéséért; sürgeti azonban az észak-macedón hatóságokat, hogy fokozzák erőfeszítéseiket a fenntartható közlekedés előtérbe helyezése és az energetikai infrastruktúra fejlesztése érdekében, az európai hálózatokba és a regionális összeköttetésekbe való integráció céljából, valamint hogy kezeljék a kritikus infrastruktúrák fejlesztésében tapasztalható tartós késedelmeket, többek között kétoldalú tárgyalások révén; felszólítja a Bizottságot, hogy szükség esetén segítse ezeket az erőfeszítéseket.

77. további erőfeszítésekre szólít fel a törzshálózat valamennyi kiemelt vasúti és közúti szakasza előrehaladásának felgyorsítása érdekében, többek között lehetőség szerint a határátkelőhelyek számának növelése révén; megjegyzi, hogy a VIII. folyosó stratégiai jelentőséggel bír az EU és a NATO geostratégiai autonómiája szempontjából, és kulcsfontosságú logisztikai útvonalként szolgál a NATO déli szárnya mentén;

Regionális együttműködés és külpolitika

78. üdvözli Észak-Macedónia értékes és jelentős hozzájárulását a regionális együttműködéshez és stabilitáshoz az olyan regionális gazdasági és diplomáciai kezdeményezésekben való szerepvállalása révén, mint a berlini folyamat, a Nyugat-Balkánra vonatkozó növekedési terv és a közös regionális piaci megállapodások végrehajtása, kiemelve e kezdeményezések inkluzivitásának fontosságát;

79. üdvözli az ország elkötelezettségét a jószomszédi kapcsolatok ápolása iránt, valamint elismeri a kétoldalú viták párbeszéd és kölcsönös megértés révén történő békés rendezésének modelljeként betöltött szerepét; e tekintetben hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a nemzetközi megállapodásokat teljeskörűen, jóhiszeműen, kézzelfogható eredményekkel hajtsák végre, beleértve a Görögországgal kötött preszpa-tavi megállapodást és a Bulgáriával kötött barátsági, jószomszédi és együttműködési szerződést; felszólít a szomszédos országokkal folytatott párbeszéd és együttműködés iránti következetes elkötelezettségre a regionális stabilitás megerősítése és a kölcsönös bizalom előmozdítása érdekében; felszólít a népek közötti kapcsolatok további előmozdítására Délkelet-Európában;

80. aggodalmát fejezi ki az úgynevezett „szerb világ” projekt miatt, és amiatt, hogy Észak-Macedónia kormányának néhány képviselője támogatja és népszerűsíti ezt a koncepciót; elítéli az olyan találkozókon való részvételt, amelyek célja egy olyan befolyási övezet létrehozása, amely aláássa más országok szuverenitását és a régió stabilitását;

81. emlékeztet arra, hogy meg kell nyitni a mind Észak-Macedóniában, mind Szerbiában őrzött jugoszláv titkosszolgálati archívumokat (UDBA és KOS); hangsúlyozza, hogy ezeket az archívumokat régiószerte meg kell nyitni a totalitárius múlt átlátható kezelése érdekében, a demokrácia, az elszámoltathatóság és az intézmények megerősítése céljából a Nyugat-Balkánon;

82. üdvözli, hogy Észak-Macedónia továbbra is elkötelezett az euroatlanti biztonság mellett; elismerését fejezi ki Észak-Macedónia EBESZ-ben betöltött aktív szerepéért, különösen az EBESZ elnöki tisztségének 2023-as betöltéséért, amelyre egy összetett geopolitikai környezetben került sor, valamint az uniós válságkezelési missziókhoz és katonai műveletekhez való jelentős hozzájárulásáért; elismerését fejezi ki amiatt, hogy az ország igazodik az EU kül-, biztonság- és védelempolitikájához, beleértve az Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújára adott egyértelmű válaszát is azáltal, hogy igazodik az Oroszországgal és Belarusszal szembeni uniós korlátozó intézkedésekhez, és támogatást nyújt Ukrajnának; üdvözli, hogy 2024-ben biztonsági és védelmi partnerséget írtak alá az EU-val;

83. sajnálatát fejezi ki azonban amiatt, hogy Észak-Macedónia volt az egyetlen nyugat-balkáni ország, amely az ENSZ-közgyűlésének 2025. februári ülésén tartózkodott az Ukrajnáról szóló európai határozattól, és ehelyett – olyan országokkal együtt, mint Grúzia és Magyarország – az Egyesült Államok határozatának társfinanszírozása mellett döntött, ami negatív jelzés Észak-Macedónia elköteleződéséről az EU közös kül- és biztonságpolitikája, valamint a béke, a nemzetközi jog és a demokratikus elvek fenntartása melletti kollektív európai kötelezettségvállalás iránt;

84. elismeri, hogy Észak-Macedónia NATO-tagsága jelentős geostratégiai hozzájárulás a regionális biztonsághoz és az euroatlanti stabilitáshoz, többek között az ország NATO-missziókban és -műveletekben való aktív részvétele, valamint a nyugat-balkáni béke és együttműködés előmozdításában betöltött stratégiai szerepe, valamint fegyveres erőinek folyamatban lévő korszerűsítése és a válságkezelés, a kritikus infrastruktúra és a kibervédelem területén végrehajtott reformok révén; kiemeli, hogy a NATO-tagság megerősíti Észak-Macedónia védelmi képességeit, fokozza a biztonsági koordinációt az EU-val és a NATO-szövetségesekkel, és elrettentő hatású a külső destabilizációs erőfeszítésekkel szemben; ösztönzi Észak-Macedóniát, hogy mélyítse el együttműködését az EU-val és a NATO-

val a hibrid fenyegetések elleni küzdelem terén, többek között kiberbiztonsági koordináció, a dezinformáció közös nyomon követése és a rezilienciaépítés révén, és folytassa a külső destabilizációs kísérletek megakadályozására irányuló erőfeszítéseit; ösztönzi Észak-Macedóniát, hogy folytassa a védelem korszerűsítésére irányuló folyamatos beruházásait és a NATO stratégiai prioritásaihoz való igazodást annak érdekében, hogy tovább szilárdítsa megbízható biztonsági partnerként betöltött szerepét;

85. üdvözli a tiranai EU–Nyugat-Balkán csúcstalálkozón a barangolási költségek csökkentéséről kötött megállapodást; e tekintetben felszólítja a hatóságokat, a magánszereplőket és az összes érdekelt felet, hogy segítsék elő a Nyugat-Balkán és az EU közötti adatforgalom barangolási díjának jelentős csökkentésére, valamint a belföldi árakhoz közeli árakhoz vezető további csökkentések 2027-ig történő elérésére vonatkozóan elfogadott célok elérését; üdvözli a Nyugat-Balkán és az EU közötti barangolásra vonatkozó ütemterv végrehajtása első szakaszának hatálybalépését;

°

° °

86. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Tanács elnökének, a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének / az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint az Észak-macedón Köztársaság elnökének, kormányának és parlamentjének.